

tokom prve godine

Tokom prve godine postoje i mnogi drugi zadaci koji Vam mogu pomoći da se dugoročno integrišete u Appenzell Ausserrhoden. Ova kontrolna lista prikazuje najvažnije tačke na koje treba da obratite pažnju.

1. Integracija i zajednički život

► Društveni kontakti su važni za snalaženje u Švajcarskoj. Razgovori sa komšijama, poznanicima ili u udruženjima pomažu u vežbanju jezika i boljem razumevanju lokalnog života.

Ko se angažuje, lakše pronalazi svoje mesto – i uskoro se oseća kao kod kuće.

- Udruženja u Appenzell Ausserrhoden
 - Događaji u Appenzell Ausserrhoden
 - benevol.ch / Volonterski rad
 - Ženski susreti u Appenzell Ausserrhoden
-

2. Diplome, obrazovanje i usavršavanje

► Diplome iz inostranstva moraju biti priznate za određena zanimanja (npr. zdravstvo, obrazovanje, tehničke struke) da biste mogli da radite u Švajcarskoj.

- Provjera – Trebam li priznavanje svoje struke?
- HEKS MosaiQ Ostschweiz - Savetovanje za visoko kvalifikovane doseljenike
- Pregled nadležnih organa i institucija
- Objašnjenje priznavanja diploma – kako postupiti?

► Švajcarska nudi brojne obrazovne programe i stručne obuke – i za odrasle. Informišite se na vreme o odgovarajućim mogućnostima.

- Grafički prikaz obrazovnog sistema
 - Savetovanje za izbor profesije, studija i karijere
 - Stručno savetovanje objašnjeno na više jezika
-

3. Mobilnost

► Uvoz vozila: Ako uvozite automobil iz inostranstva, morate ga registrovati u roku od 12 meseci. Pre uvoza, proverite da li vozilo može biti registrovano u Švajcarskoj – tako izbegavate probleme i kašnjenja.

- Zahtjev za vozilo kao dio preseljeničke imovine za carinu
- Saobraćajna uprava Trogen

► Zamena vozačke dozvole: Vašu stranu vozačku dozvolu takođe treba zameniti u tom roku, inače gubite pravo upravljanja. Osobe izvan EU/EFTA moraju dodatno polagati vozački ispit. Preporučuju se časovi vožnje.

- Zahtev za zamenu vozačke dozvole
- Saobraćajna uprava Trogen

► Javni prevoz u Švajcarskoj je dobro razvijen i pouzdan. Mnogi koriste voz, autobus, tramvaj ili regionalne pretplate kao što su GA ili Halbtax svakodnevno.

- sbb.ch / Najbolje ponude

4. Porezi

► Sa dozvolom boravka tipa B, porez se automatski oduzima od plate (**porez na izvoru**). U većini slučajeva, nije potrebna poreska prijava.

► Sa dozvolom tipa C, morate svake godine podneti poresku prijavu (**redovno oporezivanje**).

Posebnost u Appenzell Ausserrhoden: čak i sa dozvolom B možete podneti poresku prijavu – ako prethodno podnesete zahtev.

- Poreska uprava Appenzell Ausserrhoden
 - comparis.ch / usporedi poreze
 - Zahtev za redovno oporezivanje
-

5. Savetodavne i podrške usluge

► U mnogim opštinama postoje savetodavna mesta koja su besplatna ili povoljna – na primer za pitanja u vezi sa poslom, stanovanjem, porodicom, boravkom ili zdravljem. Ove usluge Vam pomažu da se bolje snađete i pronađete rešenja kada stvari postanu teške.

- *[find help / Zdravstvo i socijalna pitanja – pomoć dostupna lako](#)*
- *[Pomoć žrtvama SG-AR-AI](#)*
- *[Brojevi za hitne slučajeve](#)*
- *[Brošura o porodičnom nasilju](#)*

► Kanton omogućava i pravne konsultacije bez naknade. One nude kratke i besplatne savete svim stanovnicima za pravna pitanja. Redovno se održavaju savetodavni termini.

- *[Kontakti za pravno savetovanje](#)*
- *[Infostelle Arbeit / Pravno savetovanje o radnom pravu \(4 sata besplatno\)](#)*
- *[Besplatno pravno savetovanje za stanarsko i zakupno pravo](#)*
- *[Heks Ostschweiz - Savetovalište protiv rasizma i diskriminacije](#)*

6. Portret kantona Appenzell Ausserrhoden

► **Appenzell Ausserrhoden** je jedan od 26 kantona Švajcarske. Sa 56'641 stanovnikom (2024), spada među manje kantone po broju stanovnika. Za ovaj kanton su karakteristične negovane tradicije i prirodna raznolikost.

- *[Kratak portret kantona Appenzell Ausserrhoden](#)*
-

7. Osnovna prava

► U Švajcarskoj su osnovna prava zagantovana Ustavom. Ona važe za sve ljude – bez obzira na poreklo, jezik, pol, veru, starost ili seksualnu orijentaciju.

- Svi ljudi su jednaki pred zakonom.
- Žene i muškarci imaju ista prava.
- Diskriminacija je zabranjena – na primer zbog porekla, vere ili seksualnosti.
- Svaka osoba ima pravo slobodno da bira veru i mišljenje.
- Sloboda mišljenja i sloboda štampe su dozvoljene.
- Istopolni parovi mogu da stupe u brak.
- Niko ne sme biti prebijen ili pretnjom ucenjen. (→ Pomoć kod porodičnog nasilja)

- Savezni ustav
 - Heks Ostschweiz – Savetovalište protiv rasizma i diskriminacije
 - Brojevi hitne pomoći
 - Brošura o porodičnom nasilju
-

8. Obaveze

► Ko živi u Švajcarskoj ima mnoga prava – ali i odgovornosti i obaveze prema društvu. Ove obaveze važe za sve, bez obzira na državljanstvo.

Važne obaveze su (sami ste odgovorni za blagovremeno i tačno izvršenje sledećih zadataka):

- Poštovati zakone i odluke vlasti
- Plaćati poreze i takse
- Zaključiti zdravstveno osiguranje (obavezno za sve)
- Poštovati obavezno školovanje za decu
- Ispuniti obavezu prijavljivanja u slučaju selidbe, promene posla ili spajanja porodice (npr. prijaviti promenu adrese opštini)
- Razdvajati i pravilno odlagati otpad

► Za strance takođe važi:

- Lična odgovornost (sami ste odgovorni za sprovođenje svih potrebnih mera na vreme i ispravno)
- Poštovanje uslova boravka i rada
- Učenje zvaničnog jezika i oprez u vezi sa zaduživanjem

Poštovanje drugih ljudi, okoline i javnih ustanova je takođe deo društvene odgovornosti

Više informacija (linkovi, adrese, brošure, informacioni listovi)

www.hallo-ar.ch/hr/test/subtest-1-2